

## LỜI BÌNH

Tình yêu là khát vọng muôn đời. Có bao thi nhân trần trụi với cuộc tình thì có bấy dòng thơ mang hồn thi tình yêu. Đọc thi phẩm Thuyền và biển của Xuân Quỳnh, một hồn thơ đã chạm nhàn nhàn vào tâm hồn, khát khao hạnh phúc, hạnh phúc trần trụi âu lo...trong tình yêu.

Hãy lắng nghe Xuân Quỳnh kể anh nghe: "Chuyện con thuyền và biển". Xưa nay, thuyền, biển, sóng...vẫn là đề tài thơ ca dành nói nhieu về tình yêu. Xuyên suốt bài thơ Thuyền và biển cũng là hình tượng thuyền, biển. Phải chăng, bởi vì chúng là phần máu thịt của tình yêu? Nếu đó, biển bao la sóng vỗ, còn con thuyền bởi vì giữa muôn trùng. Xuân Quỳnh đã từng băn khoăn đi tìm lời giải đáp:

Sóng bắt đầu từ gió

Gió bắt đầu từ đâu

Em cũng không biết nữa

Khi nào ta yêu nhau

(Sóng)

Nay chỉ là thi thơ tâm sự:

Từ ngày nào chúng bắt đầu

Thuyền nghe lời biển khi

Cánh hải âu, sóng biển

Đưa thuyền đi muôn nơi

Bề tình yêu mênh mông, con thuyền tung cánh ra khơi bởi "nghe lời" biển cả. Và biển sâu lòng "đưa thuyền đi muôn nơi" - đi theo tiếng gọi của tình yêu của con tim. Nếu "lòng thuyền nhieu khát vọng" thì "tình biển bao la". Nếu "thuyền đi hoài không mỏi" thì "biển vẫn xa ...còn xa". Như vậy, câu thơ nói về thuyền thì tiếng gọi là một lời thơ viết về biển. Song đôi này ngấm thấm hồn sự gắn bó một thể không thể tách rời của hai hình tượng thuyền - biển. Đúng là chỉ có thuyền mới "xô sóng dậy" và sóng mới "đẩy thuyền lên". Tình yêu tìm đến một không gian, thì gian vắng vắng, ấy là lúc:

Những đêm trăng hiên tạnh

Biển như cô gái như

Thơ thì gọi là tâm tư

Quanh mình thuyền sóng vỗ

Biển bao la là thơ mà nay ví như "cô gái như bé bỏng, đáng yêu. Cô đang thơ thì gọi gọi tâm tư, gặp ôm "mình thuyền sóng vỗ". Lời bắt đầu "vô cớ" : "À rồi xô thuyền". Tình em khi dịu êm, khi dịu dịu không ngừng! Từ đây, Xuân Quỳnh rút ra một vấn đề có tính triết lý:

Vì tình yêu muôn thuở

Có bao giờ ngừng yên

Tình yêu không "ngừng yên" và lòng người cũng chẳng bao giờ chùng "ngừng yên" chỉ tình yêu đời. Tình yêu tất yếu gắn liền với sự khao khát kiếm tìm, mong hiểu lòng nhau. Trong thơ, Xuân Quỳnh khéo léo tách biệt "hiểu biết", để rời khỏi hạnh phúc nào hạnh phúc khi mà:

Chỉ có thuyền mới hiểu

Biển mênh mông như thế nào

## LỜI BÌNH THUYỀN VÀ BIỂN (Thơ Xuân Quỳnh)

Viết bởi Ban Biên Tập

Thứ hai, 13 Tháng 10 2014 13:58 -

---

Chẳng có thuyền mới biết

Thuyền đi đâu, về đâu

Nhà thơ sẽ dùng hai từ điệp từ "chẳng có", nhưng đúng là chuyện này chẳng riêng của "thuyền và biển", cũng là riêng "anh và em" chẳng không mất người thì ba thuở hiu. Đây là cảm giác hãnh diện, tin tưởng trong tình yêu hai ta.

Đã yêu, có ai ngờ người không biết như thế nhưng? Bút thơ màu tình yêu vẫn là nơi nhàn. Thế nên, chẳng cần "Nhớ ngày không gặp nhau" để đến "Biển bắc đòu thơ thơ ng ng" và "Lòng thuyền đau rạn vỡ". Sẽ xa cách tính tình ngày làm cho kẻ "bắc đòu thơ thơ ng ng", người "rạn vỡ" tâm can. Đúng là kẻ tự mình mất tình yêu chân thật. Biết như thế nhưng, đau khổ vì yêu!

Đến ng ng để khổ khổ để nhớ nhớ tình yêu của mình, chẳng đả ra gì để:

Nếu tôi già thuyền rồi

Biển chẳng còn sóng gió

Nếu phải cách xa anh

Em chẳng còn bão tố

Rõ ràng, nếu xa thuyền, biển hẳn cô đơn. Nhà thơ Hữu Thỉnh từng viết:

Em xa anh

Trắng cũng chết lịm

thần thần

Biển vẫn cứ mình dài rặng thơ

Vòng cánh buồm mất chút đã cô đơn

Liên tưởng đến chính mình, Xuân Quỳnh không dùng điệp từ mà chân thật thú vị: em chẳng còn bão tố, nếu phải cách xa anh. Ngôn từ "bão tố" khép lại vẻ đẹp thơ mộng mà thách thức. Thanh trúc để ý thì hiểu cá tính của em - mạnh mẽ, dứt khoát sánh với sóng gió biển khơi. Nói lên điệp từ này, tôi nghĩ chẳng cần bao giờ em quên "cách xa anh". Chuyện em kể cho anh cũng là tâm tư em muốn trao anh. Biển là em - cô gái nhỏ luôn khát khao hạnh phúc và anh là thuyền giữ gìn tình sâu rộng.

Vì thế thơ năm chữ, giai điệu khi trầm lắng, chậm rãi khi dứt khoát mang sức sống biển khơi, bài thơ "Thuyền và biển" mang hồn thơ sắc riêng. Lời thơ chân thật, sâu sắc. Hình tượng thơ có tính hàm súc cao. Tình thuyền - biển, anh - em là tình muôn đời. Bão tố hay bình yên, khổ đau hay hạnh phúc? Tất cả có một cho phong phú thêm cung bậc tình yêu. Còn tôi, khi viết như thế này, lòng hằng mong trái tim Xuân Quỳnh được bình yên sau tháng ngày điệp từ bão tố...

Tháng 7-2006

HOÀNG THỤY